

Ποιήματα για την Ποίηση και Νέες Τεχνολογίες: μια Διδακτική Πρόταση για τη Λογοτεχνία της Γ΄ Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης

Μαρία Χρ. Πασχούδη

Φιλολόγος- Msc Α.Π.Θ.
mpaschoudi89@gmail.com

Περίληψη

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Λογοτεχνίας Γ΄ Λυκείου Θεωρητικής κατεύθυνσης και ειδικότερα της Θεματικής Ενότητας «Ποιήματα για την ποίηση», προτείνεται μια διδακτική πρόταση με αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ), με σκοπό οι μαθητές να προσεγγίσουν γνωστικά, αλλά και να απολαύσουν την ποίηση με τη βοήθεια των νέων δικτυακών περιβαλλόντων και ψηφιακών εργαλείων. Μέσα από τη μελέτη συγκεκριμένων ποιημάτων και των δημιουργών τους, επιδιώκεται η ενεργητική, συνεργατική μάθηση με τη διερεύνηση, επιλογή και αξιοποίηση γνωστικού υλικού από διαδικτυακές πηγές στην κατεύθυνση της ερμηνευτικής, αισθητικής και γλωσσοτεχνικής προσέγγισης των ποιημάτων και της παραγωγής κειμένου ενταγμένου σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο. Τέλος, δόθηκε η δυνατότητα εργασίας σε Δίκτυο στο Εργαστήριο Πληροφορικής, προκειμένου οι μαθητές να εργαστούν ομαδοσυνεργατικά, να ανταλλάσσουν πληροφορίες μεταξύ τους και με τον υπεύθυνο καθηγητή, αλλά και για να δημοσιοποιήσουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους.

Λέξεις-κλειδιά: Ποιήματα για την ποίηση, Νέες Τεχνολογίες, διαδικτυακές πηγές, Λογοτεχνία

1. Εισαγωγή

Η διείσδυση των ηλεκτρονικών μέσων και του διαδικτύου σε κάθε πτυχή του βίου, θέτει νέες απαιτήσεις και προσδοκίες και επηρεάζουν τόσο τη λογοτεχνική συγγραφή όσο και την πρόσληψη του λογοτεχνικού κειμένου (Ακριτίδου, 2010). Ταυτόχρονα, το στοιχείο που ενσωματώνεται στα σύγχρονα προγράμματα σπουδών και κοινό σημείο σε όλες τις αναγνωστικές θεωρίες είναι ο δημιουργικός, ενεργητικός ρόλος του αναγνώστη, που γίνεται νοηματοδότης του λογοτεχνικού κειμένου (Καπλάνη & Κουντουρά, 2004). Η χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της λογοτεχνίας ωθεί σε καινοτόμα και πιο συμμετοχική ανάγνωση, γιατί δίνεται η δυνατότητα πρόσβασης σε ψηφιακές βιβλιοθήκες, λογοτεχνικά αρχεία, σώματα κειμένων και διαδικτυακές πηγές, συμπραστικούς πίνακες λέξεων, αλλά και ιστοσελίδες των ίδιων των

συγγραφέων. Εικόνες, σχέδια, μελοποιημένα ποιημένα ποιήματα, αναγνώσεις, βίντεο μπορούν να αξιοποιηθούν με ευχάριστα δημιουργικό, αλλά και παιγνιώδη τρόπο (Ακριτίδου,2010).

Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές ασκούνται στην επιλογή και την αξιολόγηση της πληροφορίας, ανασυνθέτουν και αναδημιουργούν, εκμεταλλευόμενοι τις δυνατότητες των Τ.Π.Ε., συνεργάζονται, επικοινωνούν και ανταλλάσσουν σκέψεις και ιδέες, παράγουν προσχεδιασμένο προφορικό λόγο, σημειώσεις, αλλά και συνεχή γραπτό λόγο σε αυθεντικές συνθήκες επικοινωνίας. Οι μαθητές συναντώνται με το κείμενο και ολοκληρώνουν τη διδασκαλία ως συλλογική ανάγνωση. Αναπτύσσουν τη σκέψη, τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους, αυτοκαθορίζουν την πορεία προς τη γνώση και την κατακτούν σταδιακά(scaffolding). Επιπλέον, η ενεργητική εμπλοκή των μαθητών σε μια διερευνητική μαθησιακή διαδικασία με την παράλληλη αξιοποίηση προσωπικών βιωμάτων και εμπειριών, η σχετική ελευθερία στην επιλογή της μαθησιακής διαδρομής με τη βοήθεια της δικτυακής πληροφορίας και εργαλείων και η διαμόρφωση ευνοϊκών μαθησιακών συνθηκών και συνεργατικού περιβάλλοντος ανατρέπει τις παραδοσιακές σχέσεις και μετασχηματίζει και το ρόλο του εκπαιδευτικού από κύριο καθοδηγητή σε συντονιστή και διευκολυντή της σχολικής εργασίας.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, στην παρούσα διδακτική πρόταση, που αφορά στην **Θεματική Ενότητα: Ποιήματα για την ποίηση, της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ' Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης**, οι μαθητές προσεγγίζουν συγκεκριμένα ποιήματα, τους δημιουργούς τους, αλλά και την ποίηση τους γενικότερα. Τα συγκεκριμένα ποιήματα είναι: Κ.Π.Καβάφης «Μελαγχολία Ιάσωνος Κλεάνδρου ποιητού εν Κομμαγηνή· 595 μ. Χ.», Μ. Πολυδούρη «Μόνο γιατί μ' αγάπησες», Ν. Εγγονόπουλος «Ποίηση 1948», Μ. Αναγνωστάκης «Στον Νίκο Ε...1949», Γ.Παυλόπουλος «Τα Αντικλείδια» (www.digitalschool.gr). Επιδιώκεται η κινητοποίηση των μαθητών στα πλαίσια της διερεύνησης, επιλογής και αξιοποίησης γνωστικού υλικού από διαδικτυακές πηγές στην κατεύθυνση της ερμηνευτικής, αισθητικής και γλωσσοτεχνικής προσέγγισης των ποιημάτων και της παραγωγής κειμένου ενταγμένου σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο. Όλα αυτά υλοποιημένα μέσα από τη χρήση εργαλείων των Τ.Π.Ε., του διαδικτύου και την εξοικείωση με ανοικτά διερευνητικά περιβάλλοντα μάθησης. Η συγκεκριμένη επιδίωξη ενισχύεται από την ιδέα του σεναρίου και την αυθεντικότητα της επικοινωνιακής περίπτωσης που αυτό δημιουργεί. Επιδιώκεται, επίσης, η ανάπτυξη της ικανότητας αυτενέργειας και της ατομικής οικοδόμησης της

γνώσης με την αξιοποίηση των προσωπικών βιωμάτων του μαθητή, αλλά και η αξιοποίηση της συνεργασίας.

Στο εισαγωγικό σημείωμα του σχολικού εγχειριδίου της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Γ' Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης σημειώνεται πως «ο διάλογος των ποιητών με την ίδια την τέχνη της ποίησης είναι τόσο παλιός όσο και η ίδια η ποίηση, αν θυμηθούμε τις επικλήσεις προς τη Μούσα με τις οποίες αρχίζουν τα ομηρικά έπη» και ότι «η ποιητική δημιουργία δε γεννιέται εν κενώ» (Ψηφιακό Σχολείο 2012). Η συνομιλία των ποιητών με την τέχνη της ποίησης δεν είναι μόνο για τους δημιουργούς ή τους μνημένους στα μυστικά της ποίησης, αλλά η ποίηση στην πρωτογενή της έκφραση, είναι ο χώρος στον οποίο αποτυπώνεται η λανθάνουσα, κοινή όμως ανθρώπινη ανάγκη για ουρανό. Παράλληλα, τα παιδιά διδάσκονται και στη Νεοελληνική Λογοτεχνία Γενικής Παιδείας Γ' Λυκείου το ποίημα *Ο στρατιώτης ποιητής* του Μ. Σαχτούρη, *Ο καιόμενος* του Τ. Σινόπουλου, ποιήματα αυτοαναφορικότητας. Αυτό διευκολύνει την επίτευξη των στόχων του σεναρίου. Αυτό που διαφοροποιεί τη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση και προσθέτει παιδαγωγική αξία είναι η συνεργατική μορφή μαθησιακής διαδικασίας και η διερεύνηση των θεμάτων προς εξέταση με τη βοήθεια των νέων ψηφιακών εργαλείων. Η διδακτική πρόταση που κατατίθεται έχει εφαρμοστεί σε σχολική τάξη κατά το σχολικό έτος 2011-2012. Θα χρησιμοποιήσω, ωστόσο, τον ενεστώτα, για να γίνει φανερό πως μπορεί να αποτελέσει και προτεινόμενη μέθοδο.

Η συγκεκριμένη πρόταση θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και στην Α' Λυκείου στην ενότητα Παραδοσιακή – Μοντέρνα Ποίηση, διαφοροποιώντας τα Φύλλα Εργασίας και προσαρμόζοντάς τα στις ανάγκες της συγκεκριμένης τάξης. Θα μπορούσε, επίσης, να δημιουργηθεί από την αρχή εφαρμογής του σεναρίου ένα Wiki (www.wikispaces.com), όπου θα αναρτούν τις εργασίες τους οι ομάδες, και να αποτελέσει ένα μέσο επικοινωνίας και με άλλους συμμαθητές τους άλλων σχολείων που δουλεύουν με παρόμοιο τρόπο. Έτσι, θα δημιουργηθεί μια Εικονική Αναγνωστική Κοινότητα ή μπορεί το σενάριο να επεκταθεί και να δημιουργηθεί Λέσχη Φίλαναγνωσίας, όπου θα αναρτούν σχόλια, υλικό ή δικές τους δημιουργίες στα πλαίσια της αλληλεπίδρασης και της αναγωγής του αναγνώστη σε δημιουργό.

2. Η διδακτική πρόταση

2.1. Στόχοι

2.1.1. Γενικοί στόχοι

- Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με τα ανθολογημένα ποιήματα, τα οποία επιτρέπουν την είσοδο στο εργαστήρι των ποιητών και να αφουγκρασθούν το διάλογο που ανοίγουν οι ποιητές με την ίδια την τέχνη της ποίησης, αντιλαμβανόμενοι συνεργατικά και βιωματικά τις ποικίλες πλευρές του ποιητικού φαινομένου με υλικό την ίδια την ποίηση.
- Να αντιληφθούν οι μαθητές πως ο διάλογος των ποιητών με την ποίηση φέρνει στο κέντρο του ενδιαφέροντος τον ποιητή ως υπεύθυνο δημιουργό και την ποίηση ως πράξη ευθύνης. Παράλληλα, να κατανοήσουν ότι το πνευματικό δημιούργημα είναι απότοκος βασανιστικού μόχθου, ένας μικρόκοσμος που οικοδομείται με τα υλικά της γνώσης και της συγκίνησης για τα ανθρώπινα, της εκφραστικής τόλμης αλλά και της αίσθησης εκείνης της ελευθερίας που απορρέει από την υπέρβαση αυτού που μας πληγώνει.
- Να απολαύσουν αισθητικά και αναγνωστικά τα ποιήματα με τη συμβολή διαφορετικών αναπαραστατικών μορφών.

2.1.2. Γνωστικοί στόχοι

- Η ουσιαστικότερη γνωριμία με την «ποιητική» ως τέχνη και ως τεχνική και επισήμανση των όρων που γεννούν το ποίημα ως καλλιτεχνική ανταπόκριση στα κελεύσματα της πραγματικότητας με την αξιοποίηση των κειμενικών και εξωκειμενικών στοιχείων για το σχολιασμό και την ερμηνεία των ποιημάτων
- Η προσέγγιση της γλωσσοτεχνικής σύνθεσης, μέσα από τη διερεύνηση της λειτουργίας των λέξεων σε συγκεκριμένο περιβάλλον και η κατανόηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του ύφους των κειμένων και της προσωπικής ομιλίας
- Η διαπίστωση της διακειμενικότητας των έργων με άλλες τέχνες (θεατρικότητα- οπτικοποίηση της ποιητικής σύλληψης, σχέση με ζωγραφική και μουσική)
- Η παραγωγή γραπτού λόγου ενταγμένου σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο και η δημιουργία κινήτρων για προσωπική ποιητική(;) έκφραση του μαθητή

2.1.3. Στόχοι που συνδέονται με τις ΤΠΕ

- Να αναπτύξουν δεξιότητες μέσα στις νέες μαθησιακές συνθήκες που διαμορφώνει η εξέλιξη των ψηφιακών εργαλείων, καθώς ο εκπαιδευτικός και

οι μαθητές έχουν πλέον στη διάθεση τους εμπλουτισμένες βάσεις δεδομένων, αλλά και σύνθετες δυνατότητες αναζήτησης και αξιοποίησης κειμένων και πληροφοριών σε ηλεκτρονικά αρχεία, ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες, ηλεκτρονικά ανθολόγια κειμένων, ιστοσελίδες των συγγραφέων και Συμφραστικούς Πίνακες. Πρόκειται για νέες δεξιότητες και γνώσεις που μπορούν οι μαθητές να καλλιεργήσουν και έτσι, να αναπτύξουν την αυτενεργό οικοδόμηση της γνώσης με τις δυνατότητες των ΤΠΕ αλλά και να ανιχνεύσουν τις ποικίλες σχέσεις που αναπτύσσονται στην ερμηνευτική, αισθητική, γλωσσοτεχνική διαδικασία προσέγγισης των ποιημάτων, δημιουργώντας πολυτροπικά κείμενα και παρουσιάζοντάς τα στην τάξη

- Οι μαθητές λειτουργούν μέσα στο «Ηλεκτρονικό Λογοτεχνικό Εργαστήριο» όχι μόνο ως αναγνώστες των τυπωμένων πληροφοριών, αλλά και ως δημιουργοί κειμένου σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο ή άλλης μορφής τέχνης, αξιοποιώντας τις δυνατότητες των ψηφιακών εργαλείων και θα διαπιστώσουν τη δυνατότητα να αλληλεπιδράσουν στο κείμενο και από αναγνώστες να νιώσουν δημιουργοί.

2.2. Μεθοδολογία της διδασκαλίας

Η διδακτική πρόταση στηρίζεται στις αρχές της διερευνητικής μάθησης και της ομαδοσυνεργατικής προσέγγισης. Τα παιδιά(συνολικά 22) εργάζονται σε δύο ομάδες των πέντε και τρεις ομάδες των τεσσάρων ατόμων, προκειμένου να εντοπίσουν, να ερμηνεύσουν και να παρουσιάσουν την πλευρά του θέματος που επεξεργάστηκαν. Ο ελάχιστος αριθμός μαθητών μπορεί να είναι 20 και ο μέγιστος 25. Προαπαιτούμενα είναι να έχει προηγηθεί συζήτηση μιας ώρας στην τάξη σε σχέση με τα ποιήματα ποιητικής (αυτοαναφορικότητα), όπως και ο ρόλος των ποιητών –λογοτεχνών ως πνευματικών ανθρώπων, να έχει προηγηθεί άλλη μια ώρα, για να διαμορφωθεί το «συμβόλαιο» που θα τηρηθεί από τους μαθητές και το διδάσκοντα και για να δημιουργηθούν κίνητρα και ευνοϊκές μαθησιακές συνθήκες, να υπάρχει εξοικείωση του εκπαιδευτικού και των μαθητών στη χρήση των ψηφιακών εργαλείων και ειδικότερα του Επεξεργαστή Κειμένου, του Λογισμικού Παρουσίασης, των δικτυακών εργαλείων. Η ευελιξία στο ωρολόγιο πρόγραμμα, όπως και η δυνατότητα χρήσης του εργαστηρίου πληροφορικής θεωρούνται αυτονόητα.

2.3. Κατανομή του χρόνου – Λεπτομερής παρουσίαση της πρότασης:

Η χρονική διάρκεια της πρότασης καλύπτει 12 διδακτικές ώρες και η διδασκαλία χωρίζεται σε τέσσερις φάσεις: Α΄ ΦΑΣΗ (1 ώρα στο εργαστήριο).

Αφόρμηση: προβολή μιας παρουσίασης με τη βοήθεια του Λογισμικού Παρουσίασης (Power Point) ή του <http://www.vunox.com/> για να παρουσιαστεί με συνοδεία μουσικής πινακοθήκη εικόνων με τους προς μελέτη ποιητές, ή του <http://www.timerime.com/> για να παρουσιαστεί μια χρονογραμμή του βίου και του έργου των ποιητών που θα συνοδεύονται με στίχους από τα ποιήματα που θα μελετηθούν και μουσική υπόκρουση τα μελοποιημένα ποιήματα ή άλλη εκδοχή που ταιριάζει, αν δεν υπάρχει μελοποιημένη. Β΄ΦΑΣΗ(10 ώρες στο εργαστήριο καταναεμημένες σε 5 δίωρα).Η φάση αυτή της διδασκαλίας περιλαμβάνει: Στο στάδιο αυτό οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, επιχειρούν την προσέγγιση των ποιημάτων μέσα από τις οδηγίες που υπάρχουν στα ηλεκτρονικά φύλλα εργασίας, που υπάρχουν σε κάθε σταθμό (εργαζόμαστε σε Δίκτυο) και σε έντυπη μορφή. Όλες οι ομάδες θα διερευνήσουν πτυχές από όλους τους ποιητές από διαφορετική οπτική. Με την προσεκτική ανάθεση εργασίας στις ομάδες από τον καθηγητή, η κάθε ομάδα θα αναλαμβάνει διαφορετική πτυχή έρευνας για κάθε ποιητή. Ωστόσο, θα εντοπίζονται και σημεία που εφάπτονται, ώστε να έχουν οι μαθητές σφαιρικότερη εποπτεία του ποιητικού έργου. Κάθε δίωρο είναι αφιερωμένο στη διερεύνηση ενός ποιήματος – ποιητή με περιήγηση στο διαδίκτυο και συμπλήρωση των φύλλων εργασίας. Η 1^η ομάδα θα διερευνήσει και θα αξιοποιήσει τα βιογραφικά στοιχεία του ποιητή/-τριας στη διαμόρφωση της θεματικής της ποίησής του/της, η 2^η ομάδα θα διερευνήσει το ιστορικό και ιδεολογικό πλαίσιο στο βαθμό που διαμορφώνει ή επηρεάζει την ποιητική αντίληψη, η 3^η ομάδα θα αναλάβει την ερμηνευτική και γλωσσολογική προσέγγιση, η 4^η ομάδα θα ασχοληθεί με την αισθητική προσέγγιση και τη διακειμενική επικοινωνία του ποιήματος με άλλες μορφές τέχνης και η 5^η ομάδα θα αποτελεί το συνδυαστικό κρίκο ανάμεσα στους διαφορετικούς ποιητές και θα είναι η ομάδα συσχέτισης και σύγκρισης των παραλλήλων, αλλά και της τεκμηρίωσης της αυτοαναφορικότητας των προς μελέτη ποιημάτων. Έτσι, στα 5 δίωρα θα αναλυθούν και θα μελετηθούν οι ποιητές και συσχετισθούν τόσο μεταξύ τους όσο και με άλλους δημιουργούς που εντάσσονται τα ποιήματά τους στα ποιήματα ποιητικής και διακρίνονται για την αυτοαναφορικότητά τους. Στη φάση αυτή ο καθηγητής εξηγεί ό,τι είναι αναγκαίο για το φύλλο εργασίας κάθε ομάδας, δίνει οδηγίες για την πορεία της εργασίας των μαθητών, ώστε να επιτύχει να εργαστούν συνεργατικά και αλληλεπιδραστικά. Ενεργεί διευκολυντικά, ελέγχει και αξιολογεί στο βαθμό που είναι δυνατό. Με αφορμή τις έννοιες, ιδέες και απόψεις των ποιημάτων οι μαθητές θα δημιουργήσουν κείμενα σε συγκεκριμένο πλαίσιο, το οποίο θα εμπλουτίσουν με εικόνες, φωτογραφίες, βίντεο, ήχο, όπου αυτοί κρίνουν

απαραίτητο(πολυτροπικότητα). Γ΄ΦΑΣΗ(1 ώρα στο εργαστήριο). Στη φάση αυτή : οι μαθητές περνούν μέσω του τοπικού δικτύου το αρχείο που έχουν δημιουργήσει στους σταθμούς εργασίας των άλλων ομάδων. Καλούνται να επαναδιαπραγματευτούν το κείμενο που κάθε ομάδα για κάθε ποιητή είχε συντάξει, αξιοποιώντας τις γνώσεις και τις εμπειρίες που σταδιακά απέκτησαν από την επαφή με το υλικό των ψηφιακών πηγών, αλλά και τα συμπεράσματα των άλλων ομάδων. Οι ομάδες συζητούν στην ολομέλεια και αποφασίζουν για τον τρόπο που θα παρουσιάσουν τον κάθε ποιητή/τρια (δηλαδή με τη σειρά ή με κριτήριο το σημείο αναφοράς και έρευνάς τους). Καλό θα ήταν η ομάδα που ασχολήθηκε με τη σύγκριση και το συσχετισμό των παράλληλων κειμένων και της διερεύνησης της αυτοαναφορικότητας να παρουσιάσουν στο τέλος τα αποτελέσματα της εργασίας τους, για να εξαχθεί μια σφαιρική τελική εικόνα. Συμφωνούν μεταξύ τους ότι θα δημιουργηθεί ένα blog ή θα αναρτηθεί όλη η εργασία τους στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου, ώστε να υπάρξει διαμοίραση της εργασίας τους και στους συμμαθητές τους ή άλλους αναγνώστες- χρήστες του διαδικτύου(π.χ. μαθητές από άλλο σχολείο που δουλεύουν με παρόμοιο τρόπο). Οι διορθώσεις και οι τροποποιήσεις στο αρχικό κείμενο επισημαίνονται με τη βοήθεια των λειτουργιών του επεξεργαστή κειμένου και του Λογισμικού παρουσίασης, ώστε να είναι δυνατή η αξιολόγηση της μαθησιακής πορείας από το διδάσκοντα. Δ΄ΦΑΣΗ(1 ώρα στο εργαστήριο). Οι μαθητές ανακοινώνουν δια του εκπροσώπου της ομάδας τους και, εάν το επιθυμούν με τη βοήθεια ενός μέλους τα αποτελέσματα των εργασιών τους. Ακολουθεί συζήτηση. Η αξιολόγηση της εργασίας των ομάδων θα γίνει από τον καθηγητή και τους μαθητές ως προς: την επιτυχία των επιδιωκόμενων στόχων και τον τρόπο λειτουργίας και αποτελεσματικότητας της ομάδας μέσα σε συνεργατικά πλαίσια.

2.4. Ενδεικτική παρουσίαση των Φύλλων Εργασίας

Θα παρουσιαστούν δειγματοληπτικά για κάθε ποιητή μια-δύο ερωτήσεις από το ένα Φύλλο Εργασίας. Το πλήρες σενάριο, που εφαρμόστηκε, περιλαμβάνει και άλλες ερωτήσεις για την πληρέστερη μελέτη των ποιητών.

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

Κ. Π. Καβάφης 1^η ομάδα (αξιοποίηση των βιογραφικών στοιχείων)

1. Πατήστε : www.snhell.gr. Βρίσκεστε στην ιστοσελίδα του Σπουδαστηρίου Νέου Ελληνισμού. Στην δεξιά στήλη πατήστε το σύνδεσμο «Βιογραφία». Επίσης, πληκτρολογήστε www.kavafis.gr. Στην αριστερή στήλη στο σύνδεσμο «Καβαφολογικά» Πατήστε το σύνδεσμο «Βιογραφία». Επίσης, πατήστε στη δεξιά στήλη το σύνδεσμο «Εικόνες». Επίσης, πληκτρολογήστε <http://www.angitan.blogspot.com/search>. Στη δεξιά στήλη πατήστε το σύνδεσμο

«Καβάφης» και δείτε τα βίντεο που αφορούν τόσο στη ζωή του ποιητή όσο και στην παρουσίαση του ποιήματος «Μελαγχολία» με τη συνοδεία μουσικής. Επίσης, πατήστε [εδώ](#). Κατόπιν, συνθέστε με τη βοήθεια του λογισμικού παρουσίασης (Power Point) μια παρουσίαση που αφορά στη ζωή και το έργο του ποιητή, ώστε να δώσετε στην ολομέλεια την εικόνα του ανθρώπου και ποιητή Καβάφη.

Μαρία Πολυδούρη 2^η ομάδα (αξιοποίηση του ιστορικού, ιδεολογικού πλαισίου)

1. Αφού πληκτρολογήσετε www.snhell.gr και κατόπιν Ανθολόγιο Λογοτεχνίας, πατήστε «Μαρία Πολυδούρη» και διαβάστε τα ποιήματα. Αξιοποιήστε επίσης, τις ιστοσελίδες: http://ifigeneia.cti.gr/repository/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=2039&Itemid=65 (θα χρειαστεί η βοήθεια της εκπαιδευτικού, γιατί απαιτούνται κωδικοί εισόδου) επίσης, http://lyk-aei.reth.sch.gr/yliko/ekdoseis/apopseis1/Apopseis1_mono_giati_magarises.pdf. Η ποίηση της Μαρίας Πολυδούρη διακρίνεται για το γνήσιο λυρισμό της, τον αυθορμητισμό και την ειλικρίνεια των συναισθημάτων της. Ποια στοιχεία γλώσσας και περιεχομένου αναδεικνύουν αυτά τα γνωρίσματα στο συγκεκριμένο ποίημα. Τι περιεχόμενο έχουν τα ποιήματά της. Σε ποιον απευθύνονται; Για ποιο λόγο γράφονται; Μελετώντας την τελευταία στροφή (σελ. 72) επιχειρήστε να γράψετε ένα κείμενο στο κλίμα του ρομαντισμού, όπου θα τονίζετε τη γενεσιουργό αιτία και την υπέρτατη αξία που νοηματοδοτεί την ποίηση και τη ζωή της ποιήτριας. Θα βοηθηθείτε και από [εδώ](#) και από την ιστοσελίδα <http://estamou.blogspot.com/p/blog-page.html>

N. Εγγονόπουλος 3^η ομάδα (ερμηνευτικής και γλωσσοτεχνικής προσέγγισης)

1. Πληκτρολογήστε την ιστοσελίδα της Πύλης για την Εκπαίδευση βάλτε με τη σειρά τα λήμματα *σπαραγμ**, *αγγελτηρ**, *θανατο**, *πικραμεν** και *ποιη** και πατήστε Βρες. Αφού εντοπίσετε τη σημασία των λέξεων, για κάθε μια χωριστά κάντε «Αποστολή στα Σώματα» και εργαστείτε ως εξής: Διαβάστε τα κείμενα με τον αριθμό: N2041P006L011, M0854P008L023 για την πρώτη λέξη, στο λήμμα «θάνατος» διαβάστε το M00300P002L002, για το λήμμα *πικραμεν** διαβάστε M0935P012L050 και για την τελευταία λέξη το M1218P010L027. Αφού επισημάνετε τη σημασία των λέξεων στον καθημερινό μας λόγο, και στα συγκεκριμένα είδη κειμένου επιχειρήστε να δομήσετε ένα λεξικογραφικό άρθρο για το περιεχόμενο και τον τρόπο που χρησιμοποιεί ο ποιητής αυτές τις λέξεις, στήνοντας ένα νοερό διάλογο ανάμεσα στα κείμενα. Για να αντλήσετε βοήθεια μπορείτε να πλοηγηθείτε στην ιστοσελίδα: <http://users.sch.gr/avakalou/VAKALOUDI-Logotexnia.pdf>

2.Ακούστε το ποίημα εδώ

(http://www.snhell.gr/lections/content.asp?id=15&author_id=7&page=anthology) και διαβάστε το εδώ

(

http://www.snhell.gr/lections/content.asp?id=15&author_id=7&page=anthology) Αξιοποιήστε επίσης τις εξής ιστοσελίδες:

<http://eiriniipax.wordpress.com/2011/02/13/%CE%B5%CE%B3%CE%B3%CE%BF%CE%BD%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7-1948/>

και πληκτρολογήστε Ψηφιακό Σχολείο, Λύκειο, Γ' Λυκείου, Ποίηση, Βιβλίο του Εκπαιδευτικού(σελ. 182-185) για να αντλήσετε υλικό. Επίσης μπορείτε να αξιοποιήσετε και την ιστοσελίδα <http://estamou.blogspot.com/p/blog-page.html> (Θα πάτε στον αριθμό 6 των ενοτήτων της ιστοσελίδας αυτής και θα διερευνήσετε τους αντίστοιχους φακέλους) και

<http://estamou.blogspot.com/2011/01/1948.html> και την ιστοσελίδα

http://ifigeneia.cti.gr/repository/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=2039&Itemid=65 (πιθανόν να χρειαστεί η βοήθεια της εκπαιδευτικού,

επειδή απαιτούνται κωδικοί εισόδου). Ποιος ο ρόλος της παρένθεσης, της παρομοίωσης, της περιορισμένης χρήσης σημείων στίξης, αλλά και, γενικά, της μορφής του ποιήματος(διάκενα, στιχουργική) στην καταγραφή της εποχής, αλλά και της απόδοσης του ρόλου της ποίησης. Συμπεριλαμβάνοντας όλα αυτά τα στοιχεία γράψτε ένα κείμενο που προσιδιάζει στο ημερολόγιο, όπου θα καταγράφεται αυτή η προσπάθεια του ποιητή να καταθέσει την αγωνία του για την εποχή και τη θέση της ποίησης, υποθέτοντας πως είστε εσείς ο ποιητής. Θα χρειασθεί στην παρουσίαση να το διαβάσετε με την κατάλληλη σκηνική παρουσία και ανάγνωση.

Μανόλης Αναγνωστάκης 4^η ομάδα (αισθητικής προσέγγισης)

1. Διαβάστε το ποίημα με τη βοήθεια της μηχανής Αναζήτησης, πληκτρολογώντας Ψηφιακό Σχολείο, Γ' Λυκείου, Νεοελληνική Λογοτεχνία Θεωρητικής Κατεύθυνσης, Ποίηση, Ποιήματα για την Ποίηση, δυνατά ο καθένας με το δικό του τρόπο, αξιοποιώντας και δίνοντας έμφαση στους μονολεκτικούς στίχους και στην ερώτηση. Επιχειρήστε να χρωματίσετε κατάλληλα τη φωνή σας. Ποιος ο ρόλος των μονολεκτικών στίχων και των σημείων στίξης που χρησιμοποιεί σε συγκεκριμένα σημεία ο ποιητής; Ποιο το αισθητικό αποτέλεσμα που επιτυγχάνει; Αξιοποιήστε τις ιστοσελίδες <http://estamou.blogspot.com/p/blog-page.html> και και

<http://efanis.pbworks.com/f/%CE%95%CE%B3%CE%B3%CE%BF%CE%BD%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82+%C>

<http://angitan.blogspot.com/search/label/%CE%95%CE%93%CE%93%CE%9F%CE%9D%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%A5%CE%9B%CE%9F%CE%A3> και

<http://latistor.blogspot.com/search/label/%CE%A0%CE%BF%CE%B9%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1%20%CE%B3%CE%B9%CE%B1%20%CF%84%CE%B7%CE%BD%20%CE%A0%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7> και http://latistor.blogspot.com/2011/09/blog-post_16.html και αξιοποιήστε τις υπερσυνδέσεις με παράλληλα ποιήματα για την ποίηση στο κάτω μέρος των δυο παραπάνω ιστοσελίδων. Επίσης αξιοποιήστε . Δώστε τη σχέση του ποιητικού υποκειμένου με την Ποίηση. Γιατί εντάσσονται στην ενότητα «Ποιήματα για την Ποίηση»; Αξιοποιήστε την ιστοσελίδα

Γ. Παυλόπουλος 5^η ομάδα (συσχετισμός – σύγκριση σε παράλληλα κείμενα)

1.Συνδεθείτε με την ιστοσελίδα του Ψηφιακού Σχολείου, κατόπιν Γ΄ Λυκείου, έπειτα πατήστε ποίηση, Το Βιβλίο του Μαθητή και αφού διαβάσετε τα ποιήματα της Μ. Πολυδούρη «Μόνο γιατί μ' αγάπησες», του Ν.

Εγγονόπουλου «Ποίηση 1948», του Μ. Αναγνωστάκη «Στον Νίκο Ε... 1949» και του Γ. Παυλόπουλου «Τα Αντικλείδια» . Επίσης πατήστε

http://ifigeneia.cti.gr/repository/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=2039&Itemid=65 (θα χρειαστεί η βοήθεια της εκπαιδευτικού, γιατί απαιτείται κωδικός εισόδου) . Να γραφούν οι απόψεις σας σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο, που θα τον εκφωνούσατε σε εκδήλωση αφιερωμένη στην ποίηση. Οι δύο από την ομάδα δημιουργήστε το δικό σας ποίημα ως προϊόν της εντύπωσης στα ποιήματα της ενότητας.

http://ifigeneia.cti.gr/repository/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=2039&Itemid=65 και http://latistor.blogspot.com/2011/09/blog-post_16.html και αξιοποιήστε τις υπερσυνδέσεις με παράλληλα ποιήματα για την ποίηση στο κάτω μέρος των δυο παραπάνω ιστοσελίδων. Επίσης αξιοποιήστε . Δώστε τη σχέση του ποιητικού υποκειμένου με την Ποίηση. Γιατί εντάσσονται στην ενότητα «Ποιήματα για την Ποίηση»; Αξιοποιήστε την ιστοσελίδα

http://ifigeneia.cti.gr/repository/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=2039&Itemid=65 (θα χρειαστεί η βοήθεια της εκπαιδευτικού, γιατί απαιτείται κωδικός εισόδου) . Να γραφούν οι απόψεις σας σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο, που θα τον εκφωνούσατε σε εκδήλωση αφιερωμένη στην ποίηση. Οι δύο από την ομάδα δημιουργήστε το δικό σας ποίημα ως προϊόν της εντύπωσης στα ποιήματα της ενότητας.

3. Επίλογος

Κλείνοντας, θα ήθελα να επισημανθεί πως η χρήση των ΤΠΕ δίνει τη δυνατότητα να εξοικειωθούν οι μαθητές σε ανοιχτά διερευνητικά περιβάλλοντα μάθησης, να αποκτήσουν ψηφιακή ευχέρεια (digital fluency), ώστε σταδιακά να είναι ικανοί να αντιμετωπίσουν τις σύγχρονες προκλήσεις της κοινωνίας, να καλλιεργήσουν την κριτική στάση απέναντι στα

τεκταινόμενα και τη δημιουργικότητα και να ασκηθούν στη συνεργασία. Έτσι, σταδιακά διαμορφώνουν στάση εγγράμματος υποκειμένου, χωρίς να απολέσουν την απόλαυση της λογοτεχνικής ανάγνωσης.

4. Αναφορές

Ακριτίδου Μ., Διδακτική των Φιλολογικών μαθημάτων και ΤΠΕ.(2010). *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης*, Πάτρα, 129,135,139

Καπλάνη, Β., & Κουντουρά., Λ. (2004). Η λογοτεχνία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: από το μαθητή στον αναγνώστη. Στο Ομάδα Έρευνας για τη Διδασκαλία της Λογοτεχνίας: *διαβάζοντας λογοτεχνία στο σχολείο...*, επιμ. Β. Αποστολίδου, Β. Καπλάνη και Ε. Χοντολίδου, 161-168. Αθήνα; Τυπωθήτω- Γιώργος Δαρδανός.

(http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/document/file.php/DSGL-C132/%CE%94%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%A0%CE%B1%CE%BA%CE%AD%CF%84%CE%BF%CE%92%CE%B9%CE%B2%CE%BB%CE%AF%CE%BF%20%CE%9C%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CF%84%CE%AE/Neoell_logot_th) (Ιανουάριος 2012)

<http://eiriniipax.wordpress.com/2011/02/13/%CE%B5%CE%B3%CE%B3%CE%BF%CE%BD%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7-1948/> (Φεβρουάριος 2012) (Φεβρουάριος 2012)

www.ert-archives.gr (Φεβρουάριος 2012)

<http://estamou.blogspot.com/p/blog-page.html> (Ιανουάριος 2012)

<http://efanis.pbworks.com/f/%CE%95%CE%B3%CE%B3%CE%BF%CE%BD%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82+%CE%BA%CE%B1%CE%B9+%CE%91%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%BD%CF%89%CF%83%CF%84%CE%AC%CE%BA%CE%B7%CF%82+2.pdf> (Φεβρουάριος 2012)

http://ifigeneia.cti.gr/repository/index.php?option=com_docman&task=catview&gid=2039&Itemid=65 (Φεβρουάριος 2012) (απαιτείται κωδικός που τον διαθέτει ο εκάστοτε εκπαιδευτικός)

www.kavafis.gr (Φεβρουάριος 2012)

<http://latistor.blogspot.com/search/label/%CE%A0%CE%BF%CE%B9%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1%20%CE%B3%CE%B9%CE%B1%20%CF%84%CE%B7%CE%BD%20%CE%A0%CE%BF%CE%AF%CE>

http://latistor.blogspot.com/2011/09/blog-post_16.html και http://lyk-aei.reth.sch.gr/yliko/ekdoseis/apopseis1/Apopseis1_mono_giati_magapises.pdf (Ιανουάριος 2012)

http://www.snhell.gr/lections/content.asp?id=15&author_id=7&page=anthology (Φεβρουάριος 2012)

<http://users.sch.gr/avakalou/VAKALOUDI-Logotexnia.pdf> (Ιανουάριος 2012)

Abstract

In the context of Literature course in the Humanities' 3rd grade of Senior High School, and more specifically of the thematic unit "Poems about poetry", is submitted an instructive suggestion with utilization of Information and Communications' Technologies, aimed for students to approach and enjoy poetry through the new network environments and digital tools. Through the study of specific poems and their creators, is intended active and interactive learning with the expansion, selection and utilization of cognitive material from online sources to the direction of interpretative, aesthetic and language techniques approach of poem and the production of text integrated in a specific communicative frame. It was, also, given the ability of work in Network in Information Laboratory, in order students to work in groups collaboratively, to exchange information with each other and with the course instructor, but also to publicize the results of their research.

Keywords: Poems about Poetry, New Technologies, On line sources, Literature